

tryckande oldgenhet, en fiende. — *H. bört, fört, från*, se *Borthjelpa*, &c. — *H. i'n, ned, undan, under, upp, ut, öfver*, se *Inhjelpa*, &c. — *H. någon förbi ett farligt ställe, igenom ett pass*, att komma förbi &c. *H. någon i säng, i vagnen*, att komma i säng, stiga i vagnen. — *H. på*: a) Hjelpa att påtaga, t. ex. *H. någon kläderna på* ell. *h. någon på med kläderna*. *H. någon på med en börda*. — b) Hjelpa att uppstiga på. *H. någon på hästen*. *H. någon till något*, se *Förhjelpa*. — *H. till*, vara någon till hjälp att göra något, t. ex.: *Du har brådt, ser jag; jag skall h. till, så går det fortare. Han har hulpit till att störta honom.* Äfv. *Tillhjelpa*. — *H. tillbåka*, hjelpa att komma tillbåka. — *H. ur vagnen, ur en ledsamhet*, att komma ur &c. — *H. åstad*, hjelpa att komma åstad, sätta i fart, i gång. — *Syn.* Vara behjlpelig, Bispringa, Bistå, Lemna, gifva, göra hjelp, bistånd, Biträda, Gifva handräkning, ett handtag, Assistera. — 2) Vara till nytta, båta, tjena; bota. *Det h-per mig icke*. *Delta medel skall nog h. den sjuke*. Brukas oftast absolut, t. ex.: *Delta medel h-per för*, emot frossan. *Det h-per till ingenting*. *Förmaningar h. ej*. *Det h-per inte*, äfv. (fam.) det får lof att ske, med eller emot (er, din, hans &c.) vilja. *Hvad h-per det? hvartill tjenar det? Det får inte h., det skall ske*, kosta hvad det vill eller huru svårt, plågsamt, mödosamt det än må vara, så måste det ske. *Det h-per till, å't*, det bidrager. — 3) Afhjelpa, ändra, godtgöra. *Det står ej all h., det kan ej h-s*, kan ej ändras. *Jag kan ej h. det*. *Jag vet ej, huru jag skall h. det*. — 4) (fam.) a) Drifva, jaga, köra. *Tig, annars h-per jag er på dörrn, utför trapporna*. — b) Piska upp, tukta. *Vända strax, annars skall jag h. dig*. — *H. sig*, v. r. o. impers. 1) Sjelf göra utväg, skaffa råd, bereda sig hjelp, verkställa, utföra något, utan annans biträde. *Hjelp dig sjelf, så hjälper dig Gud*. *H. sig till*, se *Förhjelpa sig till*. *H. sig ur en förlägenhet, en knipa*. *H. sig upp i sadeln*. — 2) (fam.) *H. sig, h. sig fram* ell. *igénom*, så godt man kan, ej utan möda, bekymmer och svårigheter framleva sin tid, skaffa sig uppehälle, rädda sig ur en fara, reda sig ur en förlägenhet. *När man ej är rik, h-per man sig fram med hushållning*. *H. sig fram med fagra ord, med osanningar*. *H. sig med*, hafva nog af, vara tillräckligt betjent med, t. ex.: *Jag h-per mig med det jag fått*. — *Syn.* Behjelpa sig. *Taga sig fram*, *Draga sig fram*, *Frakta sig*. — 3) (fam. impersonelt) *Det h-per sig*, det går an, är temmeligen bra, någorlunda tillräckligt; man kan dermed hjelpa sig. — *H-s å't*, v. d. Gemensamt hjelpa till med något. *De h. å't att åta upp honom*.

HJELPANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom någon hjälpes (bem. 4).

HJELPARE, m. 3. — **PERSKA**, f. 1. En, som hjälper. *En h. i nöden*. — 2) Se *Medhjelpare*.

HJELPBEHÖFVANDE, a. 1. Som behöfver hjelp. — Brukas äfv. substantivt: *En h.*

HJELPBORG, m. 2. (skepp.) Borg på underrarna, smärkrare än den egentliga borgen.

HJELPFLAGG, f. 1. Flagg, hissad på ett fartyg, genom hvilken andra fartyg kallas till hjelp.

HJELPHUS, n. sing. *Gå i h.*, oegentligt uttryck, som betyder: gå som hjälphustru.

HJELPHUSTRU, f. 3. pl. — *hustrur*. Gift kvinna, som hjälper till i främmande hus med

hvarjehanda hushållsbestyr, såsom skura, tvätta, m. m. d.

HJELPHÄR, m. 2. Krigshär, som sändes ett land, en furste till hjelp emot en fiende.

HJELPKARL, m. 2. Karl, som är legd att hjelpa till med hvarjehanda förefallande bestyr eller arbeten.

HJELPKÄLLA, f. 1. Något, hvarifrån man hämtar hjelp. *En författare behöfver ofta många h-lor*. — *Syn.* Hjelpreda.

HJELPKÄRING, f. 2. Äldre qvinna, antingen gift eller ogift, som mot betäning hjälper till i främmande hus med hvarjehanda hushållsbestyr, såsom skura, tvätta, m. m. d. Säges äfv. i värdslost eller föreltigt tal om en ung Hjelpustru.

HJELPLEDA, v. a. 2. Se *Handleda*.

HJELPLEDNING, f. 2. Se *Handledning*.

HJELPLIG, a. 2. Som man kan hjelpa sig med, temmelig. *En h. förtjenst, vinst, frukost*. — *Syn.* Temmelig. — 2) (fam. skämtv.) Dugtig. *H. tuktan, aga*. — *Syn.* Se *Dugtig*.

HJELPLÖS, a. 2. Utan hjelp. *H. i tillstånd*. *Doktor H.*, skämtsamt benämning på en doktor, som söga förstår sig på sin konst.

HJELPLÖSHET, f. 3. Hjelplost tillstånd.

HJELPMEDEL, n. 3. Medel till hjelp. *Utän nödiga h. kan ingenting lyckas*. — *Syn.* Hjelp, Hjelpreda, Hjelpkälla.

HJELPPREST, m. 3. Prest, som biträder en pastor i dess embetsåligganden. Kallas äfven *Pastors-adjunkt* eller blott *Adjunkt*.

HJELPREDÅ, f. 1. 1) *Hvad som tjenar till hjelp att reda sig ur en svårighet*. *En författare behöfver goda h-dor*, goda böcker, skrifter att rådfråga, vid förefallande behof. — *Syn.* Hjelpkälla. — 2) (fam.) Hjelpare, medhjelpare, biträde. *Han har i denne man en god h.*

HJELPREDÅ SIG, v. r. 2. (fam., söga brukl.) Hjelpa sig fram.

HJELPSAM, a. 2. Som gerna går till handa med hjelp. *En h. man*. *Vara h. emot någon*. *Räcka någon en h. hand*, hjelpa honom.

HJELPSAMHET, f. 3. Egenskapen att vara hjälpsam. *H. är en dygd, som ej finnes hos alla*.

HJELPSAMT, adv. På ett hjälpsamt sätt.

HJELPSATS, m. 3. Se *Lemna*.

HJELPSTAG, jällpstagg, n. 3. (sjö.) Smärkrare stag, som nyttjas på örlogs- och större handelsfartyg till hjelp för de fasta under- och stängstagen.

HJELPSÄNDNING, f. 2. Sändning af hjelp, vare sig trupper, penningmedel eller annat.

HJELPTRUPPER, m. 3. pl. Trupper, som sändas någon till hjelp.

HJELPVERB, jällpvärrrb, ell. **HJELPVERBUM**, jällpvärrrbum, n. pl. — *verber* o. — *verba*. (gram.) Verb, som nyttjas att bilda åtskilliga tempora för de egentliga verberna, t. ex. *Må, böra, töra*, &c.

HJELPVETENSKAP, f. 3. Vetenskap, som tjenar till hjelp för en annan.

HJELTE, jällte, m. 2. pl. — *tar*. 1) *Man*, som gjort sig berömd för ett utomordentligt mod, stora krigsbragder, eller med ära genomgått högst farliga och svåra äfventyr. *Alexander d. Store*, *Carl XII*, *Herkules* och *Starkather voro alla h-tar*. *Iliadens, den nordiska sagans h-tar*. *Dö som en h.* *Han är vår tids h.* *H-n i ett poem, en roman*, o. s. v., förnämsta personen deri. (Fam.) *H-n i ett äfventyr*, den, som derf spelat hufvudrollen. (Fig. fam.) *Ni är hans h.*